

7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn & bijbehorende Milieueffectrapportage (MER)**Wat houdt het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn in?**

In het 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn worden de acties opgenomen die in de periode 2022-2025 zullen worden uitgevoerd en de maatregelen die zullen worden ingevoerd om ervoor te zorgen dat de belasting van het grondwater en oppervlaktewater vanuit de landbouw waterkwaliteit in Nederland verminderd en zover verbeterd dat de doelen voor de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water (voor landbouwdeel) gehaald worden.

Hoe komt het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn tot stand?

Alle lidstaten van de Europese Unie maken elke vier jaar een actieprogramma Nitraatrichtlijn. Het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn komt tot stand op basis van:

- de opgave die er voor de landbouw ligt op het gebied van de waterkwaliteit;
- overleg met veel partijen zoals landbouwsectoren, waterbeheerders en Europese Commissie;
- onderzoek & analyse van diverse kennisinstellingen;
- een Milieueffectrapportage (MER).

Zijn deze maatregelen verplicht en zo ja voor wie gelden ze?

De maatregelen die in het 7^e actieprogramma worden opgenomen zijn een mix van verplichten en faciliteren. De faciliterende maatregelen zijn gedurende het 7^e actieprogramma vrijwillig, de verplichtende maatregelen uiteraard niet. Afhankelijk van de maatregel gelden deze voor alle landbouwgrond, of alleen voor specifieke regio's of teelten. Wel is het zo dat een stevige inzet benodigd is van allen om tot de noodzakelijke verbeteringen te komen. Dat houdt in dat de vrijwillige maatregelen, wel vrijwillig zijn gedurende het 7^e AP, maar niet vrijblijvend.

Zijn de maatregelen voor alle agrarische ondernemers hetzelfde?

De maatregelen zijn toegespitst op gebieden en/of teelten die de grootste impact hebben op grondwater en/of oppervlaktewaterkwaliteit. Daarmee zijn de maatregelen gedifferentieerd en niet voor alle agrarische ondernemers hetzelfde.

Waarom zijn de maatregelen van eerdere actieprogramma's niet voldoende?

Met de maatregelen uit de eerdere zes actieprogramma's zijn al grote stappen gezet tot verbetering van de grondwater en oppervlaktewaterkwaliteit sinds eind jaren 80 van de vorige eeuw. Echter, de waterkwaliteitsverbetering is de afgelopen jaren gestagneerd en zelfs verslechterd door met name de droge jaren tussen 2018 en 2020. Er zal een extra inspanning geleverd moeten worden om de doelen voor de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water te gaan halen.

Gaat het voornamelijk om de waterverontreiniging die wordt veroorzaakt door nitraten uit agrarische bronnen? Wat zijn andere oorzaken en wat wordt dáár aan gedaan?

Voor de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water gaat het om nitraten en fosfaten uit agrarische bronnen. Daarbij kijkt de Kaderrichtlijn Water ook naar andere bronnen van nutriënten, waaronder het buitenland, rioolzuiveringsinstallaties en stedelijk gebied. Deze bronnen worden in de 3^e stroomgebiedsbeheerplannen aangepakt. De 3^e stroomgebiedsbeheerplannen worden begin volgend jaar vastgesteld.

Mijn gebied heeft geen slechte waterkwaliteit. Moet ik mij dan ook houden aan de nieuwe maatregelen?

Ja, een aantal maatregelen gaan landelijk gelden; deze gelden daarmee ook in gebieden waar de waterkwaliteit al behoorlijk goed is. In Nederland zijn bijna geen gebieden waar helemaal geen problemen zijn met of stikstof of fosfor in of het grondwater of het oppervlaktewater. De problematiek is niet overal even groot, maar wel is bijna overal een stof in een watertype nog niet op een goed niveau. Wel is het zo dat dit actieprogramma zich richt op die gebieden en teelten waar de meeste problemen zijn; daar worden de stevigste maatregelen genomen. Aanvullend wordt er in een gebiedsgerichte aanpak (zoals in het Deltaplan Agrarische Waterbeheer wordt uitgewerkt) per gebied gekeken wat de opgave is en welke (vrijwillige) maatregelen het meest geschikt zijn in dat gebied.

7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn & bijbehorende Milieueffectrapportage (MER)**Wat wordt verstaan onder duurzame bouwplannen om bodem- en waterkwaliteit te verbeteren?**

Onder duurzame bouwplannen wordt een bouwplan verstaan waar (blijvend) grasland, rustgewassen en vanggewassen een substantieel deel van uit maken. Dat houdt in dat zij zorgen voor een betere bodemkwaliteit en dragen daarmee bij aan een betere waterkwaliteit en leveren tevens een bijdrage aan klimaatbestendigheid, klimaatmaatregelen en biodiversiteit. Daarbij wordt ingezet op een duidelijk groeipad naar duurzame bouwplannen, beginnend bij een basisniveau per 2023 oplopend tot een eindniveau per 2027. De overgang wordt gefaciliteerd met onder meer ondersteuning vanuit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Tevens wordt samenwerking met ketenpartijen gezocht om te bezien hoe de consequenties zoals de kosten van duurzame bouwplannen beter verdeeld kunnen worden en boeren worden beloofd voor hun inzet.

Waarom is het telen van rustgewassen en van vanggewassen belangrijk?

Rustgewassen en vanggewassen vormen de basis voor een goede bodem en voor weerbare teeltsystemen, direct van belang voor de boer, en bieden de mogelijkheid om naast de waterkwaliteitsopgave diverse maatschappelijke opgaven tegelijkertijd te realiseren, zoals waterbuffering, hogere biodiversiteit en koolstofvastlegging. Rustgewassen en vanggewassen bevorderen het opbrengend vermogen van de bodems en een stabiele gewasgroei, en de planten zijn daardoor beter bestand tegen ziekten. Hierdoor zijn er minder meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen nodig en kan de productie duurzamer plaats vinden. Daarbij worden nutriënten en bodem beter vastgehouden en is er minder afspoeling naar het oppervlaktewater en uitspoeling naar het grondwater van nutriënten. Vooral tijdig ingezaaide vanggewassen dragen bij aan een betere grondwaterkwaliteit.

Wat zijn voorbeelden van rustgewassen?

Een rustgewas is een gewas dat diep wortelt en daarmee de bodemstructuur verbeterd, organische stof in de bodem brengt en zorgt voor minder uit- en afspoeling van nutriënten. Rustgewassen zijn met name grassen en granen. Onder granen vallen zowel winter- als zomertarwe en gerst, maar ook minder bekende graansoorten als triticale, teff, spelt en quinoa. Gewassen met vergelijkbare effecten voor water- en bodemkwaliteit kunnen ook onder rustgewassen vallen, zoals bijvoorbeeld luzerne, klaver, diepwortelende sorghum, tagetes en vezelgewassen. Hier vallen deels ook eiwitgewassen onder. De definitieve lijst zal bepaald worden aan de hand van wetenschappelijk advies en in afstemming met de in het Gemeenschappelijk Landbouwbedrijf (GLB) gehanteerde lijsten.

Komt er een voorziening of compensatie voor bedrijven die onevenredig worden benadeeld?

Allereerst zal vastgesteld moeten worden hoe, in welke mate en welke ondernemers onevenredig benadeeld worden. Daarna kan nagedacht worden over mogelijke voorzieningen.

Naast het ontwerp 7^e AP is er sprake van een aanvullend spoor, wat houdt dat precies in?

Dat spoor is toegevoegd vanwege de recente uitkomsten van de Milieueffectrapportage (MER) die tegenvallende resultaten oplevert voor de oppervlaktewaterkwaliteit. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zal daarom, in samenwerking met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, tijdens de internetconsultatie tot midden oktober nader uitwerken welke aanvullende maatregelen nog mogelijk zijn om het doelbereik te verhogen.

Wat houdt de consultatie van het 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn en de Milieueffectrapportage (MER) in?

Een concept van het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn, samen met een milieueffectrapportage (MER) waarin de effecten op het milieu van het concept actieprogramma staan beschreven, wordt voor iedereen openbaar gesteld. In deze periode kunnen belanghebbenden aangeven wat hun zienswijze op het actieprogramma is, en of relevante informatie ontbreekt in het milieueffectrapport. De termijnen hiervoor zijn vastgelegd in de Algemene Wet bestuursrecht. Het milieueffectrapport moet minimaal 6 weken ter inzage liggen.

Wie kan er deelnemen aan de consultatie en hoe gaat dit in z'n werk?

De publieke consultatie staat voor iedereen open. Van 6 september tot en met 18 oktober kunt u uw reactie indienen. Dit kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld per e-mail, planMER7eAP@minlnv.nl.

7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn & bijbehorende Milieueffectrapportage (MER)

Wat wordt er met de reacties uit de consultatie gedaan?

Na ontvangst van uw reactie sturen wij u een bevestiging. Na afloop van de reactietermijn worden alle reacties gebundeld. Ook de Tweede Kamer geeft een oordeel over het 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn. Deze reacties worden meegewogen en verwerkt in de definitieve versie van het 7e actieprogramma die voor het einde van 2021 bij de Europese Commissie moet worden ingediend. De ingediende reacties kunnen een bijdragen leveren om het 7^e actieprogramma verder te verbeteren, bijvoorbeeld reacties die zich richten op de praktische uitvoerbaarheid van maatregelen of op alternatieve maatregelen, mits die een vergelijkbaar of beter effect hebben op de waterkwaliteit.

Wanneer is het 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn definitief?

Na ontvangst van uw reactie sturen wij u een bevestiging. Na afloop van de reactietermijn worden alle reacties gebundeld en benut voor de definitieve versie van het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn. Het definitieve 7^e actieprogramma dient uiterlijk 31 december 2021 ingediend te zijn bij de Europese Commissie.

Hoe blijf ik op de hoogte van de ontwikkelingen rond het 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn?

Op de website van rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/09/06/consultatie-en-milieueffectrapportage-voor-het-7e-actieprogramma-nitraatrichtlijn) kunt u meer informatie vinden over het 7^e AP Nitraatrichtlijn en de nieuwe ontwikkelingen.